

Hans Jochen Vogel heeft nergens spijt van

Krachtdadige SPD-politicus te gast in Amsterdam

Achtergrond - 3 März 2004 - Autor: Marja Verburg

(3 maart 2004) Tijdens de [Olympische Spelen van 1972](#) in München kreeg Hans Jochen Vogel (SPD) als vice-voorzitter van het organiserend comité en oud-burgemeester van de stad voor het eerst te maken met terroristisch geweld. De moeilijkste periode van zijn leven moest toen echter nog komen. Als minister van Justitie tussen 1974 en 1981 werd hij door de terroristische activiteiten van de [Rote Armee Fraktion](#) (RAF) gedwongen zware beslissingen te nemen. "Ik was direct verantwoordelijk voor het leven van mensen, die ik soms ook persoonlijk kende."

Krachtdadige SPD-politicus te gast in Amsterdam

Werkgeversvoorzitter Hanns-Martin Schleyer werd op klaarlichte dag ontvoerd, zijn chauffeur en drie agenten, die hem moesten bewaken, werden doodgeschoten. De ontvoerders eisten onder andere de vrijlating van de RAF-terroristen Baader en Ensslin, die in de zwaarbewaakte Stammheim-gevangenis opgesloten zaten. De regering weigerde op de eisen van de ontvoerders in te gaan. De situatie werd nog moeilijker toen een groep Palestijnen een vliegtuig van Lufthansa kaapten om de eisen van de RAF kracht bij te zetten. De Duitse regering weigerde echter nog steeds toe te geven en liet het vliegtuig, dat naar Mogadishu was uitgeweken, bestormen door de speciale anti-terreureenheid GSG 9. Deze GSG 9 was overigens opgericht na het debacle op het vliegveld van München in 1972. In 1977 werden de gegijzelden bevrijd, de kapers (op één na) gedood en Baader en Ensslin pleegden zelfmoord in hun cel. De volgende dag vond men het stoffelijk overschot van Schleyer in de achterbak van een auto.

Er was destijds veel kritiek op het regeringsbeleid. De emoties waren hoog opgelopen en de angst voor de RAF resulteerde in een bijna pathologisch vijandbeeld. De RAF werd behandeld als een organisatie die de democratie in Duitsland aan de afgrond kon brengen. Ook beslissingen van Vogel als minister van Justitie stonden onder vuur. Zo werd de gevangenen in de Stammheim-gevangenis elk contact met de buitenwereld verboden door middel van het - door

Vogel ingediende - *Kontaktsperregesetz*. Er bestonden namelijk veel aanwijzingen over contacten tussen de RAF en de gevangenen in de Stammheim-gevangenis. Baader zou zelfs bevelen hebben uitgedeeld aan zijn organisatie vanuit de cel. Ook het feit dat Baader en Ensslin in een zwaarbewaakte gevangenis zelfmoord konden plegen met naar binnen gesmokkelde wapens leidde tot veel kritiek.

Vogel zei hierover later in een interview dat de wapens vermoedelijk al voor het *Kontaktsperregesetz* naar binnen waren gesmokkeld en in een tv-toestel werden bewaard. Bovendien, aldus Vogel, zijn voor de gevangenen de deelstaten verantwoordelijk en niet de bondsminister van Justitie. Vogel staat nog steeds achter de beslissingen die hij destijds heeft genomen. "Als ik het allemaal nog een keer moest doen, zou ik dezelfde afwegingen maken en dezelfde adviezen geven", aldus Vogel in een interview in 1997.

In 1981 werd de voormalige burgemeester van München burgemeester van Berlijn, in een periode die overschaduwd werd door woningnood en krakersrellen. Hij vervulde deze functie echter maar kort: enkele maanden na zijn aantreden verloor de SPD/FDP-coalitie de verkiezingen in Berlijn en volgde de CDU-er [Richard von Weizsäcker](#) hem op.

Na de val van de regering van Helmut Schmidt in 1982 was Vogel de SPD-kandidaat voor de nieuwe verkiezingen in 1983, maar hij legde het af tegen CDU-kandidaat [Helmut Kohl](#). Hij keerde terug in het Duitse parlement en werd fractievoorzitter van de SPD, een ambt dat 13 jaar lang door de *Zuchtmeister* van de partij, Herbert Wehner, was bekleed. Vogel wist de SPD-fractie een nieuwe, zakelijker, structuur te geven en hoewel zijn docerende stijl niet iedereen kon bekoren, werd hij herhaaldelijk herkozen en bleef hij negen jaar fractievoorzitter.

Hij eindigde zijn politieke carrière als partijvoorzitter van de SPD, een functie die hij tot 1991 vervulde. Tegenwoordig is hij voorzitter van de organisatie "[Gegen Vergessen - Für Demokratie](#)", die zich onder meer bezighoudt met het thema extremistisch geweld.

Marja Verburg werkt bij het Duitsland Instituut Amsterdam op de afdeling Voorlichting.

Op 11 maart a.s. is Hans Jochen Vogel de gast van het [Duitsland Instituut](#), het [Goethe-Institut](#) en het Genootschap Nederland-Duitsland in het kader van de serie 'Zeitzeugen berichten'. Vogel zal spreken over geweld in de moderne democratie. Voor meer informatie, zie de [Agenda](#).

Met medewerking van Andreas Klaar.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/de/artikel/2259/hans-jochen-vogel-heeft-nergens-spijt-van>